

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

Quomodo scripturarum quae in testamentum habentur, mentionem
fecerit. Cap. XIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

EVSEBII HISTORIAE

Quomodo scripturarum quae in testamentum habentur, mentionem fecerit.

CAP. XIX.

DVm primum Psalmum explicat Origenes, in eo libro sanctarum scripturarum veteris testamenti enumerationem facit: his enim verbis sic scribit. Non ignorare debemus viginti duos libros esse (sicut Hebraei tradunt) summo omnium consensu & testimonio approbatos, secundum literarum numerum, quae apud illos sunt: Deinde paucis verbis interpositis, adnectit. Viginti duo libri secundum Hebraeos hi sunt. Primum Genesis, ut nos, ut Hebraei appellant, ab ipso libri exordio. Beresith, quod est principio. Deinde Exodus, vellem Semoth Hebraice, quod est nomina ista: tum Leviticus, vaicra, id est, vocavit: deinceps numeri, Hammisparim vel pecudim, vel vaiedabber. Sequitur Deuteronomium, Ellehaddeberim. hoc est hoc sunt verba. Post Iesus filius naue, Hebraice, Iehosua, ben Num Tum Iudices Ruth. Apud illos uterque in unum librum concluditur & vocatur Sophetim. Iterum Regum vel regnorum primus & secundus liber: apud eos unus est, & dicitur Samuel, id est, a deo vocatus: deinde Regum vel Regnorum tertius, & quartus, in vno libro uterque apud Hebraeos: & nominatur Vammelech. David, vel Melachim. i. Rex David, vel regnum David. Accedit Paralipomenon, primus & secundus. Unus tamen apud eos, & nuncupatur, Dibre Haiamim. i. verba dierum. Post hunc Esdras, primus & secundus, qui unus est, & inscribitur Esra, quod est, adiutor. Tum liber Psalmorum, Hebraice, Sepher Tehillim, deinde Salomonis proverbia, apud Hebraeos miste, vel Mistothe. Deinceps Ecclesiastes, Hebraice, Coheleth. Tum Canticum canticorum, non ut quidam arbitrantur, Cantica canticorum, Hebraice Sir Harisim. Sequitur Esaias, Iesaia Hebraice, & Hieremias cum lamentationibus & Epistola, vno nomine & vno libro Irmia: tum Daniel etiam Daniel Hebraice, & ezechiel, Ieezechel. Iob, Iob. Esther Esther. Extra munerum istorum, sunt libri Macchabaici, qui inscribuntur, Sarbethe, Sarbane

Hic locus in graeco, corruptus est, nos ergo ab hebraica bibliainscriptiones librorum deprompsimus sic hunc locum correximus.

bane. Ista in libro, quem diximus inseruit. In primo libro commentariorum, quos scripsit in Euangelium secundum Matthæum, Canonem ecclesiasticum obseruans, quatuor solum euangelia esse testatur, & quod per traditionem de quatuor euangelijs, sola sunt in vniuersa ecclesia Dei, quæ sub cœli conflexu continetur, rata, stabilia, & quibus à nemine contradicatur, certior factus sit, sic scribit. Primum euangelium scriptum esse, quod secundum Matthæum dicitur, olim publicanum, postea apostolum Iesu Christi: qui illud Iudæis ad fidem Christi conuersis, literis Hebraicis compositum tradidit. Secundum, quod est secundum Marcum: qui illud sicut Petrus ei explicauerat, conscripsit: quem quidem Petrus filium suum nuncupat in catholica sua epistola his verbis. *1. Pet. 5.* Salutatur vos ecclesia, quæ est in Babilone, consors nobiscum electionis, & Marcus filius meus. Tertium, euangelium à Paulo laudatum, quod est secundum Lucam: qui illud his, qui erant ex gentibus edidit. Postremum omnium, quod est secundum Ioannem, Porro in quinto libro explanationum in euangelium Ioannis, de epistolis apostolorum idem auctor ista loquitur. Paulus non litera, sed spiritu habilis & idoneus noui testamenti, minister à Deo factus, qui munus euangelij prædicandi ab Hierusalem ad Illyricum vsque vndique cumulatè expleuit, non omnibus ecclesijs, quas docebat, scripsit epistolas. Quin nonnullis, quibus scripserit, pauca admodum verba misit. Petrus, super quem Christi ecclesia, contra quam inferorum portæ non præualebunt, edificata est, vnam epistolam omnium asseveratione approbatam reliquit. Sit ita tamen, quod secundam (de ea enim est controuersia) etiam scripserit. Quid attinet dicere de Ioanne, qui supra pectus domini recubuit, qui licet se tot volumina potuisset conficere, quot vniuersus orbis vix potuisset capere, ingenue fateatur, vnum tamen euangelium solum posteritati tradidit. *Ioan. 21.* Scripsit item *Apo. 10.* Apocalypsim, in qua præcipiebatur illi, vt conticesceret, & septem tonitruorum voces minime omnino scriberet. Epistolam etiam reliquit, eamq; perbreuè. Verum esto, quod secundam quoq; & tertiam texuerit, quoniam aiunt

R. cas

eas non omnino vere eius fuisse. Atqui utræq; pariter
 vix centum versus lineasque complectuntur. Præterea
 de epistola ad Hebræos in concionibus quibusdam in
 eandem conscriptis ita differit: dictionis formam episto-
 læ, quæ inscribitur, ad Hebræos, non habere simplicem
 ac humilem orationem & scribendi rationem, qua Apo-
 stolus soleat vti (qui se rudem in dicendo, id est, in lo-
 quendi forma ac modo plane fatetur) sed epistola ip-
 sam, dictionis compositione & collatione verborum pro-
 pius ad puri & elegantis Græci sermonis proprietatem
 accedere. Ac quisque, qui dictionis & loquendi for-
 mularum differentias, recte sciat internoscere, illud fa-
 cile fatebitur. Rursus, quod sensus ac sententiæ episto-
 læ admirabiles sunt, & his, quæ consentiente omnium
 testimonio, Apostoli scripta dicuntur, nulla ex parte in-
 feriores, nemo non, qui studiose & attente in epistolis,
 illius Apostoli perlegendis versatus fuerit, hoc etiam,
 verum esse concedet. Istis non multo post ea attexit.
 Ego constanter affirmabo sensus esse Apostoli. Phra-
 sin autem & constructionem verborum alterius cuius-
 dam, conciones Apostoli in commentarias redigentis,
 & velut dictata ex præceptoris ore scribentis. Proinde,
 si quæ ecclesia istam habeat epistolam, eam ipsa approbet,
 ut Pauli, idque hac ratione persuasa. Non enim temere,
 veteres eam Pauli esse tradiderunt. At quis scripserit e-
 pistolam, Deus vere nouit. Nos tamen à quibusdam ac-
 cepimus, Clementem Ro. ecclesiæ episcopum eam episto-
 lam præscripsisse, ab aliis Lucam, qui Euangelium, & acta,
 Apostolorum literis mandarit, illam contexuisse. Sed hæc
 hoc modo hætenus:

*Quomodo Heraclas Alexandrinum episcopatum suscep-
 rit, & quomodo episcopi Origenem venerati
 fuerint. CAP. XX.*

Decimus iam annus agebatur imperii Alexandrini su-
 pra demonstrati, cum Origenes Alexandra Cæsar-
 eam profugiens, scholam institutionis, quæ erat
 ad illius loci habitatores in fidei principiis informandos
 ædifica-